

Håndholdt slokkeutstyr

Rolf S. Nordberg, Nordvern og fagperson i BevarHMS

Innhold

1. Regelverket og standarder
2. Håndslukkere
3. Brannslanger
4. Supplement til lovpålagte slökkemidler

Regelverket og standarder

Regelverket

- § 5 Kontroll og vedlikehold av bygningsdeler og sikkerhetsinnretninger
- § 7 Brannvarsling og manuelt slokkeutstyr i bolig og fritidsbolig i forskrift om brannforebygging
- Eier skal (boligselskapet ved styret) sørge for at boliger og fritidsboliger er utstyrt med minst ett av følgende slokkeutstyr som kan brukes i alle rom:
 - Formfast brannslange med innvending diameter på 10 mm fast tilkoblet vannforsyningsnettet
 - Pulverapparat på minst 6 kg ABC-pulver
 - Skum- eller vannapparat på minst 9 liter
 - Skum- eller vannapparat på minst 6 liter med effektivitetsklasse 21A
 - Annet manuelt slokkeutstyr med tilsvarende slokkekapasitet

Standarder

- NS 3910:2020 Brannmateriell, Vedlikehold av håndslukkere
- NS-EN 671-3:2009 Faste brannslukkeutstyr – Slangesystemer – Del 3: Vedlikehold av slangetromler med formstabil slange og slangesystem med flatslange

Beskrivelse av ansvar

- **I sameier, borettslag m.m. er det styret som representerer eier. Det vil likevel være mest hensiktsmessig at hver enkelt sameier/andelseier selv sørger for å oppfylle kravene til røykvarsler og slukkeutstyr, da styret ikke uten videre kan kreve adgang til boenheten.** Sameier og borettslag er ifølge definisjonen i brann- og eksplosjonsvernloven å betrakte som en virksomhet, og har dermed en plikt til systematisk sikkerhetsarbeid etter § 9 i forskrift om brannforebygging.
- **Styret må oppfylle plikten når det gjelder røykvarslere og slukkeutstyr i fellesområder, samt fellesinstallasjoner som brannalarmanlegg og sprinkleranlegg.** Sameieren/andelseieren skal da gi adgang til boenheten for nødvendig kontroll og vedlikehold.
- **Ved utleie har lov om husleieavtaler (husleieloven) konkret regulert ansvaret for vedlikehold av røykvarslere og slukkeutstyr, og har lagt plikten til nødvendig funksjonskontroll, rengjøring, batteriskift, testing og lignende, til leieren, jf. husleieloven § 5-3.**

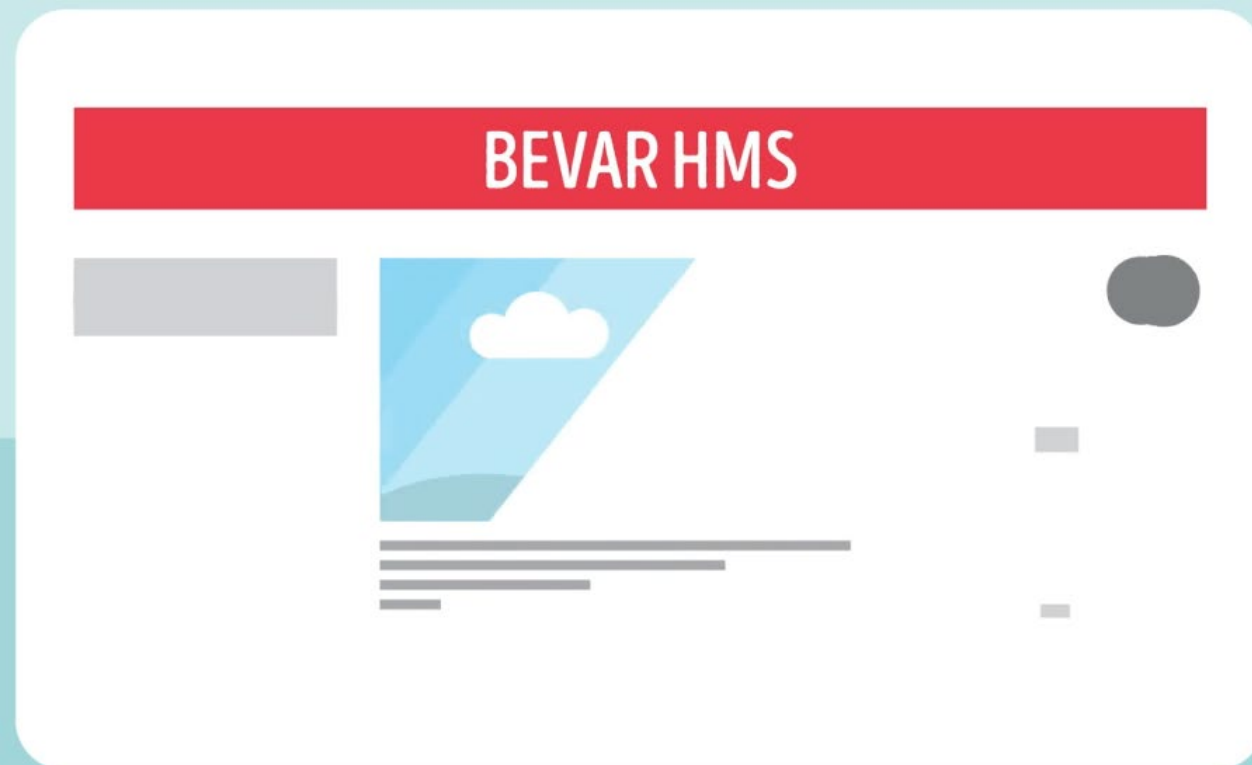
Tekst nedenfor fra veiledning til §7 i forskrift om brannforebygging

- Brannslanger i **bolig og fritidsbolig** skal kontrolleres og vedlikeholdes i henhold til § 5, men må tilpasses § 5, siste ledd, som sier at kontrollens omfang og hyppighet skal være tilpasset sikkerhetsinnretningene og byggverkets størrelse, kompleksitet, bruk og risiko. **Dette innebærer at kontroll av brannslanger i bolig og fritidsbolig ofte vil være tilfredsstillende utført med visuelt ettersyn og eventuell funksjonsprøve. Det bør gjennomføres jevnlig egenkontroll av skum- og pulverapparater, og dessuten fagkyndig kontroll hvert femte år og utvidet kontroll og service hvert tiende år.**

[Veiledning til forskrift om brannforebygging](#)

Rutiner og aktiviteter i BevarHMS

- Egen beskrivende rutine i HMS-håndbok om brannslukkeutstyr
- Aktiviteten «Brannvern – kontroll i boenheter» - gi tilbud om kontroll av slukkeutstyr hvert 5 år
- Aktiviteten «Brannvern – kontroll av fellesarealer» - Årlig kontroll av håndholdt slukkeutstyr i fellesarealer
- I arkivet plasseres dokumentasjon etter utført kontroll

Hvordan slokke en brann?

- Slokking med nedkjøling
- Slokking med kvelning
- Kvelning av brann i fett

Håndslukkere

- Alt slukkeutstyr skal være CE-merket, og dessuten være merket med hvilke typer branner de egner seg til å slukke.
- **Egenkontroll av skum- og pulverapparater vil i hovedsak være en sjekk av at:**
 - tilfredsstillende trykk (pil på indikator står på grønt),
 - splint/plombering er på plass,
 - slangen ikke er morken og utett,
 - beholdere ikke er rusten eller har andre fysiske skader,
 - pulveret ikke har klumpet seg (vende på pulverapparater ca 4 ganger i året)
 - ryddig rundt apparatet med lett tilgjengelighet
 - brukerveiledningen skal være uskadd og leselig
 - skal være fastmontert til vegg
 - I fellesarealer skal det også markeres med plogskilt/skilt
- **Ettersyn, kontroll og service**
Standarden anbefaler ettersyn hvert halvår i bolig og hvert kvartal for øvrige lokaler (eksempelvis fellesarealer i boligselskap).
Videre kontroll av håndslukker av kompetent person hvert 5 år i bolig (leilighet/boenhet) og hvert år for øvrige lokaler.
Service anbefales utført hvert 10 år for håndslukkere for pulver og CO2 og hvert 5 år for håndslukkere for vann, skum og annet vannbasert innhold.

Brannklasser / bruksområder

- **Klasse A** > Brann i faste organiske materialer, eks. tre, papir og tekstiler.
 - **Klasse B** > Brann i væsker, eks. besnin og olje, eller faste materialer som ved oppvarming omdannes til væske eks. stearin og plast.
 - **Klasse C** > Brann i gasser, eks. propan.
 - **Klasse D** > Brann i metaller som magnesium, lettmetallspon og –støv.
 - **Klasse F** > Brann i matoljer, eks. frityr.
-
- **Klasse E** > Eksisterte tidligere og gjaldt for branner i elektrisitet

Pulverapparat

- Klasse A, B og C
- Egner seg også for branner i elektrisk utstyr
- I en bolig skal slokkeapparatet være på minst 6 kg.
- Tømmes på ca 12-15 sekunder
- 21, 34, 43, 55 A

Skumapparat

- Klasse A og B eller A, B og F
- Egner seg også for branner i elektrisk utstyr
- I en bolig skal slokkeapparatet være på minst 6 liter med effektivitetsklasse minst 21 A.
- Tømmes på kort tid, ca 15-20 sekunder
- Tåler normalt ikke frost, men fås også i frostfri versjon
- 21, 27, 34, 43 A

CO2 apparat

- Klasse B
- Egner seg også for branner i elektrisk utstyr
- Teknisk slokkemiddel som fortrenger/erstatter oksygenet med CO2
- Ikke egnet i husholdning, men tekniske rom etc.
- Utgangstemperatur på – 78 grader C

Brannslange

- Klasse A
- Skal være fast tilkoblet en vannkran (kuleventil – åpent/stengt)
- Skal kunne trekkes ut til alle rom
- Vedlikehold
 - Sjekk for lekkasjer
 - Sjekk at kran er lett å betjene
 - Evt. prøv slange og se at den fungerer
- Standarden anbefaler kvartalsvis egenkontroll, årlig kontroll av kompetent person og trykktesting hvert 5 år (gjelder for EN godkjente brannslangetromler ikke vanlige husbrannslanger)
- Bruk
 - Åpne vannkran og trekk slangen ut
 - Gå så nært brannstedet som mulig uten å utsette deg for fare
 - Holdt godt fast i munnstykket og åpne ventilen
 - Tipass spredningen av vannet
 - Sikt på det brennende materialet (på veden)

Supplement til lovpålagte slokkemidler

Øvelse i bruk av slukkeutstyr

